
Vergaderjaar 2022–2023

---

36 350 XIV

Wijziging van de begrotingsstaten van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (XIV) en het Diergezondheidsfonds (F) voor het jaar 2023 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

INHOUDSOPGAVE

A.	ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVoorSTEL	3
B.	BEGROTINGSTOELICHTING	4
1	Leeswijzer	4
2	Beleid	4
2.1	Overzicht belangrijke uitgaven- en ontvangstenmutaties	4
3	Beleidsartikelen	6
3.1	Artikel 21 Land- en tuinbouw	6
3.2	Artikel 22 Natuur, visserij en gebiedsgericht werken	9
3.3	Artikel 23 Kennis en innovatie	13
3.4	Artikel 24 Uitvoering en toezicht	14
4	Niet-beleidsartikelen	16
4.1	Artikel 50 Apparaat	16
4.2	Artikel 51 Nog onverdeeld	17
5	Agentschappen	17
5.1	Agentschap NVWA	17
6	De begroting van het Diergezondheidsfonds (DGF)	18

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL

Wetsartikelen 1 tot en met 3

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van [artikel 2.3, eerste lid](#), van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2023 wijzigingen aan te brengen in:

1. de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit;
2. de begrotingsstaat inzake de agentschappen van dit ministerie;
3. de begrotingsstaat voor het Diergezondheidsfonds

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,

P. Adema

De Minister voor Natuur en Stikstof

Ch. van der Wal-Zeggelink

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1 Leeswijzer

Tabel 1 Ondergrenzen conform RBV

Omvang begrotingsartikel (stand ontwerpbegroting) in € miljoen	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 < 1000	5	10
=> 1000	10	20

2 Beleid

2.1 Overzicht belangrijke uitgaven- en ontvangstenmutaties

Belangrijkste suppletoire uitgavenmutaties 2023 (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Artikelnummer	Uitgaven 2023
Vastgestelde begroting 2023 (excl. NvW)		2.775.970
ISB mutaties		0
Vastgestelde begroting na ISB		2.775.970
Belangrijkste suppletoire mutaties		
Kasschuif LBV	21	- 100.000
Kasschuif MGA	21	- 184.931
Transitie tegemoetkomingsregeling afbouw derogatie	21	22.700
Transitie landbouw	21 en 23	50.600
Kasschuif brexit adjustment reserve	22	45.000
Kasschuif transitiefonds	22	95.757
Grondbank	22	200.000
Uitvoeringskosten transitiefonds	50	80.100
Uitvoeringskosten provincies en RTLG	22	41.222
Bijdrage taakstelling slavernij	51	- 2.186
Bijdrage rijksbrede dekkingsopgave	51	- 2.109
Inzet loon en prijsbijstelling tbv problematiek	51	- 87.200
Loon en prijsbijstellingstranche 2023	51	169.208
Eindejaarsmarge	div.	150.897
Overige mutaties		- 7.849
Stand 1e suppletoire begroting 2023		3.247.179

Toelichting

Kasschuif Lbv

Als gevolg van de vertraging in publicatie en openstelling van de Lbv (Landelijke beëindigingsregeling veehouderij) verschuift het kas- en verplichtingenritme.

Kasschuif MGA

De uitwerking van de Maatregel Gerichte Aankoop (2e tranche) heeft in 2022 vertraging opgelopen door staatssteunproblematiek. De regeling wordt momenteel verder uitgewerkt en dient later dit jaar genotificeerd te worden bij de Europese Commissie. Het is onzeker of door dit tijdpad de openstelling van de tweede tranche nog in 2023 gaat plaatsvinden. De verwachting is dat het niet gaat lukken om de eerste batch van de tweede tranche nog dit jaar uit te betalen. Daarom schuift het budget door naar

latere jaren waarin de voorschotten naar verwachting wel betaald gaan worden. Voor de eerste batch van de regeling zal dit in 2024 zijn, en voor de tweede batch in 2026.

Transitie tegemoetkomingsregeling afbouw derogatie

Het betreft hier de bijdrage voor de regeling tegemoetkoming afbouw derogatie.

Transitie Landbouw

Het betreft hier budget voor transitie van de landbouw dat bedoeld is voor digitalisering, innovatie op het boerenerf, fieldlabs (duurzame praktijkproeven op boerderijen), verbetering van meet- en berekensystemen voor stikstof, duurzame gewasbescherming en omschakeling naar biologische en natuurinclusieve landbouw.

Kasschuif Brexit Adjustment Reserve (BAR)

Het budget voor de uitvoeringskosten van de Brexit Adjustment Reserve wordt in 2023 opgeboekt op LNV-begroting.

Kasschuiven Transitiefonds

Dit betreft een verzamelmutatatie van kasschuiven op de middelen uit het Transitiefonds die op dit moment op de LNV-begroting staan (86,3 miljoen naar 2023). Met deze mutatie worden onder andere middelen voor piekbelastingsaanpak en transitie landbouw in het juiste ritme geplaatst.

Grondbank

In 2023 gaat het RVB namens LNV voor €200 miljoen aan landbouwgrond opkopen om de doelen van het NPLG te realiseren.

Uitvoeringskosten transitiefonds

Voor de uitvoering van de maatregelen die gedekt worden uit het Transitiefonds worden de komende jaren uitgaven geraamd bij de departementen en de provincie.

Bijdrage taakstelling slavernij

Het kabinet heeft besloten om een pakket maatregelen te financieren in het kader van de kabinetsreactie op het rapport van bevindingen van het Adviescollege dialooggroep slavernijverleden 'Keten van het verleden'. Het gaat om een bedrag van incidenteel € 200 mln. en een structurele bijdrage van € 8 mln. voor de ondersteuning van de werkzaamheden van het op te richten Herdenkingscomité. Alle departementen dragen bij aan de dekking. De bijdrage van LNV is € 2.186.000 in 2023 en ontwikkeld zich naar een geraamde structurele bijdrage € 114.000. Deze incidentele bijdrage wordt bij de 1e supplettoire begroting 2023 overgeheveld naar de begroting van BZK.

Bijdrage rijksbrede dekkingsopgave

LNV draagt bij aan de rijksbrede dekkingsopgave. Het gaat om € 2,1 mln. in 2023 en om € 75 mlnn. structureel.

Inzet loon- en prijsbijstelling tbv problematiek

Er wordt loon- en prijsbijstelling ingezet om de tegenvallers op de LNV-begroting in te passen.

Loon en prijsbijstellingstranche 2023

De loon- en prijsbijstelling 2023 en de extra prijsbijstelling ter compensatie van de uitzonderlijk hoge inflatie wordt toegevoegd aan de LNV-begroting.

Eindejaarsmarge

Conform de begrotingsregels wordt de eindejaarsmarge toegevoegd aan de begroting van LNV (€ 50,7 mln.). Verder wordt er additioneel € 100,2 mln. meegenomen uit 2022 voor de structurele aanpak stikstof van het vorig kabinet.

Belangrijkste suppletoire ontvangstenmutaties 2023 (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Artikelnummer	Ontvangsten 2023
Vastgestelde begroting 2023 (excl. NvW)		78.696
Belangrijkste suppletoire mutaties		
Onttrekking begrotingsreserve apurement (NvW)	21	22.700
Overige mutaties	div.	6.726
Stand 1e suppletoire begroting 2023		108.122

Toelichting

Onttrekking begrotingsreserve apurement

Dit betreft een onttrekking uit de interne begrotingsreserve apurement bij de nota van wijziging op de ontwerpbegroting 2023 (kst. 36 200 XIV). Deze onttrekking is in het betreffende stuk toegelicht.

Overige mutaties

Dit betreft toename van diverse ontvangsten bij op met name art. 22 door hogere ontvangsten voor duurzame visserij en door onttrekkingen aan begrotingsreserves.

3 Beleidsartikelen

3.1 Artikel 21 Land- en tuinbouw

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen van beleid art.21 (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Ontwerpbe- groting 2023 (1)	Mutaties via NvW, ISB, moties en amende- menten (2)	Vastgestelde begroting 2023 (3)=(1)+(2)	Mutaties 1° suppletoire begroting (4)	Stand 1° suppletoire begroting (5)=(3)+(4)	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026	Mutatie 2027
Verplichtingen	708.466	64.930	773.396	546.944	1.320.340	488.268	61.631	108.004	5.378
Uitgaven	585.884	63.930	649.814	- 254.592	395.222	125.433	906.067	371.924	57.378
Subsidies (regelingen)									
Sociaal economische positie boeren	33.847	0	33.847	- 3.500	30.347	3.500	0	0	0
Duurzame veehouderij	154.655	13.900	168.555	- 75.710	92.845	- 76.857	827.116	261.600	52.000
Glastuinbouw en weerbare planten en teeltsystemen	77.028	23.000	100.028	- 5.161	94.867	580	644	- 356	- 356
Mestbeleid	60.407	23.730	84.137	2.135	86.272	25.700	28.900	0	0
Diergezondheid en dierenwelzijn	4.392	0	4.392	- 57	4.335	- 50	0	0	0
Voedselzekerheid en internationale agrarische samenwerking	1.541	0	1.541	0	1.541	0	- 17	0	0

Omschrijving	Ontwerpbe- grotting 2023 (1)	Mutaties via NvW, ISB, moties en amende- menten (2)	Vastgestelde begroting 2023 (3)=(1)+(2)	Mutaties 1° supplettoire begroting (4)	Stand 1° supplettoire begroting (5)=(3)+(4)	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026	Mutatie 2027
Integraal voedselbeleid	7.963	0	7.963	213	8.176	0	0	0	0
Leningen									
Lening Pilot Investeringsfonds Duurzame Landbouw	0	0	0	10.000	10.000	43.600	43.600	43.600	0
Garanties									
Bijdrage borgstellingsreserve	3.627	0	3.627	0	3.627	0	0	0	0
Verliesdeclaraties borgstellingsfaciliteit	1.805	0	1.805	0	1.805	0	0	0	0
Opdrachten									
Sociaal economische positie boeren	2.562	3.000	5.562	- 2.698	2.864	667	666	466	466
Diergezondheid en dierenwelzijn	14.785	300	15.085	- 567	14.518	70	0	0	0
Voedselzekerheid en internationale agrarische samenwerking	3.483	0	3.483	- 132	3.351	- 132	- 132	- 132	- 132
Integraal voedselbeleid	3.531	0	3.531	- 170	3.361	- 80	- 80	- 80	0
Bijdrage aan ZBO's/RWT's									
College toelating gewasbeschermingsmiddelen en biociden	1.336	0	1.336	0	1.336	0	0	0	0
Centrale Commissie Dierproeven	2.341	0	2.341	- 2.274	67	0	0	0	0
Medebewind/ voormalige productschappen	687	0	687	0	687	0	0	0	0
Raad voor de Plantenrassen	1.414	0	1.414	0	1.414	0	0	0	0
Keuringsdiensten	1.959	0	1.959	5.760	7.719	2.800	2.800	2.800	2.800
Bijdrage aan medeoverheden									
Specifieke uitkeringen	185.281	0	185.281	- 184.931	350	123.135	70	61.526	100
Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties									
FAO en overige contributies	11.486	0	11.486	0	11.486	0	0	0	0
Storting/onttrekking begrotingsreserve									
Storting begrotingsreserve apurement	0	0	0	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500
Bijdrage aan (andere) begrotingshoofdstukken									
Diergezondheidsfonds	11.754	0	11.754	0	11.754	0	0	0	0
Ontvangsten	32.580	22.700	55.280	600	55.880	0	0	0	0

Ontvangsten

Omschrijving	Ontwerpbe- groting 2023 (1)	Mutaties via NvW, ISB, moties en amende- menten (2)	Vastgestelde begroting 2023 (3)=(1)+(2)	Mutaties 1° suppletioire begroting (4)	Stand 1° suppletioire begroting (5)=(3)+(4)	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026	Mutatie 2027
Sociaal economische positie boeren	245	0	245	0	245	0	0	0	0
ZBO's/RWT's	2.300	0	2.300	0	2.300	0	0	0	0
Agroketens	513	0	513	0	513	0	0	0	0
Mestbeleid	7.209	0	7.209	0	7.209	0	0	0	0
Garanties	1.800	0	1.800	0	1.800	0	0	0	0
Diergezondheid en dierenwelzijn	11.600	0	11.600	0	11.600	0	0	0	0
Voedselzekerheid en internationale agrarische samenwerking	5.413	0	5.413	600	6.013	0	0	0	0
Onttrekkingen begrotingsreserves	3.500	22.700	26.200	0	26.200	0	0	0	0

Toelichting

Subsidies

Subsidies duurzame veehouderij

Subsidies duurzame veehouderij daalt met € 75,7 mln. Dit is een saldo van verhogingen en verlagingen. Allereerst worden de uitgaven in 2023 met € 30,0 mln. verhoogd. Deze middelen zijn bedoeld voor de Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties-plus (Lbv-plus). Dit is een belangrijk instrument in een breder pakket van instrumenten in de piekbelasteraanpak. Het doel van de Lbv-plus is het realiseren van blijvende forse daling van stikstofdepositie op overbelaste en voor stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden door beëindiging van de piekbelasters. De Lbv-plus is een bronmaatregel en levert een bijdrage aan de realisatie van de reductiedoelstellingen zoals vastgelegd in de Wet stikstofreductie en natuurverbetering. De uitgaven voor 2023 zijn geraamd inclusief € 10,0 mln. aan uitvoeringskosten RVO en de financiële ondersteuning van € 15,0 mln. aan gemeenten voor de uitvoeringstaken. In totaal wordt er voor de komende jaren € 1,0 mld. overgeheveld van de aanvullende post van het Ministerie van Financiën naar de LNV-begroting.

Daarnaast zijn er ook een aantal verlagingen te melden. Door vertraging in de openstelling en publicatie van de landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties (LBV) wordt € 100,0 mln. van 2023 doorgeschoven. De vertraging komt onder andere voor uit het lopende notificatie traject bij de Europese Unie.

Het overige verschil wordt verklaard door kleinere mutaties. Zo is er nog een overboeking naar artikel 23 voor klimaatonderzoek naar methaan en ammoniak (€ 2,7 mln.) en een kasschuif bij de SBV-pluimvee om zo de middelen in het goede ritme te zetten (€ 1,8 mln.).

Glastuinbouw en weerbare planten en teeltsystemen

De verlaging van de uitgaven van € 5,2 mln. komt hoofdzakelijk door budgetoverhevelingen naar andere begrotingsonderdelen. Zo wordt vanuit Innovatie Agenda Energie € 3 mln. overgeheveld naar artikel 23 ten behoeve van onderzoek «Kas als energiebron». Daarnaast wordt vanuit Bodem en klimaatadaptatie € 1,9 mln. naar artikel 23 overgeheveld ten behoeve van onderzoek «Slim landgebruik.» Deze onderzoeken worden door de WUR

uitgevoerd. Tevens is sprake van een budgetoverheveling van € 1,0 mln. vanuit Biologische landbouw naar het onderdeel keuringsdiensten (ook op artikel 21), waarmee uitvoeringskosten van Skal deels worden gedekt. Vanuit VWS is voor 2023 t/m 2025 jaarlijks € 1,0 mln. ontvangen als bijdrage voor onderzoek naar de gezondheidseffecten van gewasbeschermingsmiddelen.

Leningen

Lening Pilot Investeringsfonds Duurzame Landbouw (IDL)

Er is additioneel fondsvermogen beschikbaar gesteld om de pilot IDL door te zetten in een definitief, meerjarig Investeringsfonds Duurzame Landbouw (totaal € 140,8 mln.). In 2023 gaat het om € 10,0 mln. voor het verlengen van de pilot t/m het einde van 2023. In 2024 t/m 2026 betreft het drie keer €43,6 mln. voor het instellen van een definitief Investeringsfonds Duurzame Landbouw.

Bijdrage aan ZBO's/RWT's

Keuringsdiensten

Onder deze post zijn meerdere structurele bijdragen aan privaatrechtelijke zbo's opgenomen. Bij Skal worden de geraamde uitgaven in 2023 met € 5,8 mln. verhoogd. Voor 2024 en verder is de verhoging per jaar € 2,8 mln. Het betreft hier met name de structurele kosten voor de uitvoering van wettelijke taken die op grond van nationale regelgeving en beleid niet in rekening kunnen worden gebracht bij het bedrijfsleven. De kosten hangen onder meer samen met werkzaamheden in het kader van een Europees informatie-uitwisselingssysteem (OFIS), generiek toezicht, verzoeken Woo en behandeling van bezwaar- en beroepsschriften.

Bijdrage aan medeoverheden

Specifieke uitkeringen

De gereserveerde middelen voor de tweede tranche van de 'Maatregel Gerichte Aankoop' (MGA) worden middels een kasschuif geschoven naar latere jaren, in lijn met de verwachte uitbetalingen.

3.2 Artikel 22 Natuur, visserij en gebiedsgericht werken

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen van beleid art.22 (bedragen x € 1.000)									
Omschrijving	Ontwerpbe- grotting 2023 (1)	Mutaties via NvW, ISB, moties en amende- menten (2)	Vastgestelde begroting 2023 (3)=(1)+(2)	Mutaties 1° supplettoire begroting (4)	Stand 1° supplettoire begroting (5)=(3)+(4)	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026	Mutatie 2027
Verplichtingen	535.168	231.296	766.464	117.916	884.380	39.051	47.063	5.927	5.607
Uitgaven	1.219.304	237.145	1.456.449	76.579	1.533.028	39.237	46.879	5.927	5.607
Subsidies (regelingen)									
Vermaatschappelijking Natuur en Biodiversiteit	7.411	0	7.411	- 140	7.271	- 75	- 115	- 132	- 132
Natuur en Biodiversiteit op land	61.922	0	61.922	- 19.503	42.419	4.367	12.140	13.082	12.582
Beheer Kroondomeinen	803	0	803	0	803	0	0	0	0

Omschrijving	Ontwerpbe- groting 2023 (1)	Mutaties via NvW, ISB, moties en amende- menten (2)	Vastgestelde begroting 2023 (3)=(1)+(2)	Mutaties 1° suppletioire begroting (4)	Stand 1° suppletioire begroting (5)=(3)+(4)	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026	Mutatie 2027
Duurzame visserij	162.759	0	162.759	44.904	207.663	0	0	0	0
Overige stelsel activiteiten	6.410	0	6.410	165	6.575	0	0	0	0
Leningen									
Leningen rente en aflossing	22.745	0	22.745	0	22.745	0	0	0	0
Garanties									
Garantie Klimaatfonds	322	0	322	0	322	0	0	0	0
(Schade)vergoeding									
Vermaatschappelijk natuur en biodiversiteit	0	0	0	3.000	3.000	4.000	4.000	0	0
Opdrachten									
Vermaatschappelijk Natuur en Biodiversiteit	10.699	6.580	17.279	- 11.693	5.586	1.249	- 671	- 559	- 530
Natuur en Biodiversiteit op land	32.166	7.360	39.526	44.247	83.773	28.309	34.306	- 3.683	- 3.620
Natuur en Biodiversiteit Grote Wateren	20.644	0	20.644	10.047	30.691	17.134	18.187	21.687	19.700
Duurzame visserij	32.630	0	32.630	- 12.841	19.789	- 13.483	- 19.190	- 22.690	- 20.615
Internationale Samenwerking	3.948	0	3.948	- 1.750	2.198	- 953	- 900	- 900	- 900
Klimaatimpuls Natuur en Biodiversiteit	6.426	0	6.426	- 433	5.993	- 433	0	0	0
Regio Deals	0	0	0	25	25	0	0	0	0
Bijdrage aan agentschappen									
Rijksrederij	12.574	0	12.574	0	12.574	0	0	0	0
Rijksvastgoedbedrijf	0	200.000	200.000	0	200.000	0	0	0	0
Bijdrage aan ZBO's/RWT's									
Staatsbosbeheer	29.517	0	29.517	- 258	29.259	- 258	- 258	- 258	- 258
Bijdrage aan medeoverheden									
Caribisch Nederland	14.292	0	14.292	- 1.050	13.242	0	0	0	0
Specifieke uitkering	792.262	23.205	815.467	21.544	837.011	- 620	- 620	- 620	- 620
Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties									
Internationale Samenwerking	1.774	0	1.774	315	2.089	0	0	0	0
Ontvangsten	33.365	0	33.365	6.977	40.342	2.721	2.721	2.721	2.721
Ontvangsten									
Landinrichtingsrente	24.353	0	24.353	- 200	24.153	- 200	- 200	- 200	- 200
Overige ontvangsten natuur	4.019	0	4.019	500	4.519	200	200	200	200
Duurzame visserij	4.993	0	4.993	3.548	8.541	2.721	2.721	2.721	2.721
Onttrekkingen begrotingsreserves	0	0	0	3.129	3.129	0	0	0	0

Toelichtingen

Subsidies

Natuur en Biodiversiteit op land

Het subsidiebudget voor Natuur en Biodiversiteit op land wordt met € 19,5 mln. verlaagd. Dit wordt onder andere veroorzaakt door toevoeging van € 3,3 mln. aan het subsidiebudget voor de Ecologische Autoriteit die een belangrijke rol gaat spelen in het toetsen van de provinciale gebiedsprogramma's. Deze middelen werden eerder onder het opdrachtenbudget van Natuur en Biodiversiteit op land verantwoord. Verder wordt er voor de uitvoering van de aanpak van de industriële piekbelasters € 10,1 mln. overgeheveld naar de begroting van het ministerie van EZK en wordt in 2023 voor schoon en emissieloos bouwen € 13,4 mln. overgeheveld naar de begroting van het ministerie van IenW.

Duurzame visserij

Het budget Duurzame Visserij wordt met € 44,9 mln. verhoogd. In 2022 is de saneringsregeling voor de visserijsector in het kader van de Brexit Adjustment Reserve (BAR) opengesteld. Hier worden in 2023 de laatste verplichtingen van € 65,0 mln. aangegaan. Daarnaast worden in 2023 de liquiditeits- en stilligregeling van de BAR opengesteld en uitbetaald, waarvoor € 45,0 mln. uit 2022 is doorgeschoven naar 2023, zowel kas als verplichtingen.

Opdrachten

Vermaatschappelijking Natuur en Biodiversiteit

Het opdrachtenbudget van Vermaatschappelijking Natuur en Biodiversiteit wordt met € 11,7 mln. verlaagd. Dit is voornamelijk het gevolg van een overheveling naar artikel 23 voor de bijdrage aan het RIVM voor AERIUS (€ 5,9 mln.) en een overheveling van € 4,1 mln. naar het Provinciefonds voor ondersteuning in de kosten voor legalisatie van PAS-melders. Daarnaast is er € 1,6 mln. overgeheveld naar artikel 24 ten behoeve van de opdracht aan RVO voor ondersteunende werkzaamheden in de stikstofaanpak.

Natuur en Biodiversiteit op land

Het budget voor Natuur en Biodiversiteit op land wordt verhoogd met € 44,2 mln. Dit wordt onder andere veroorzaakt doordat de uitgaven voor de uitvoering van de piekbelasteraanpak in 2023 worden toegevoegd. Hierdoor wordt het budget met € 26,3 mln. verhoogd. Deze uitgaven zijn bedoeld voor de uitvoering van de piekbelasteraanpak. Hiervoor wordt een coördinerende programmadirectie ingericht die samen met uitvoeringsteams van de provincies per gebied (provincie, deel van provincie of aantal provincies samen) gerichte individuele gesprekken met ondernemers gaan voeren over de stappen die zij vrijwillig kunnen zetten om bij te dragen aan de stikstofbelasting reductie. Voor deze uitvoeringsteams is in totaal voor de jaren 2023, 2024 en 2025 een bedrag van € 86,3 mln. beschikbaar voor de uitvoering. Hiernaast wordt het budget verhoogd met € 8,8 mln. door de overheveling van de uitvoeringskosten van het DG Realisatie Transitie Landelijk Gebied, voor onder andere communicatie, toetsing en onderzoek, en wordt het budget verhoogd met € 5,0 mln. vanwege de opdracht aan Staatsbosbeheer als onderdeel van de Provinciale Uitvraag van het budget voor bijdrage aan medeoverheden naar het opdrachtenbudget. Ook is er een ophoging van € 3,2 mln. voor communicatie en onderzoekstrajecten aangaande het NPLG. Tot slot wordt er € 4,9 mln. aan het budget

toegevoegd uit de eindejaarsmarge 2022. Deze middelen komen beschikbaar voor het Programma Natuur voor andere de inzet op de verhoging van de beheervergoeding en monitoring.

Hiernaast zijn er ook een aantal verlagingen. In het kader van de interdepartementale aanpak van het NPLG wordt het opdrachtenbudget verlaagd met respectievelijk € 1,5 mln. (overheveling naar BZK) en € 2,6 mln. (overheveling naar IenW). Dit budget is bestemd voor capaciteit bij de beide departementen. Verder is er € 2,0 mln. overgeheveld naar art. 24 Uitvoering en Toezicht voor de uitvoering door RVO van het proces rondom de Uniforme Openbare Voorzieningen bij het verstrekken van de Natuurvergunningen en de opdracht Soortenonderzoek, wordt er € 0,7 mln. overgeheveld naar de begroting van het ministerie van BZK voor de bijdrage aan het Serviceteam rijk voor het Digitaal Stelsel Omgevingswet en is € 1,1 mln. overgeheveld naar het Provinciefonds voor de Algemene Uitkering in het kader van de nationale cofinanciering voor het Aanvalsplan Grutto.

Natuur en Biodiversiteit Grote Wateren

Het opdrachtenbudget van Natuur en Biodiversiteit Grote Wateren wordt verhoogd met € 10,0 mln. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door een technische mutatie van € 10,2 mln. van het opdrachtenbudget Duurzame visserij naar Natuur en Biodiversiteit Grote Wateren.

Duurzame Visserij

Het opdrachtenbudget Duurzame visserij wordt verlaagd met € 12,8 mln. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door een technische overboeking van € 10,2 mln. naar het opdrachtenbudget Natuur en Biodiversiteit Grote Wateren.

Bijdrage aan medeoverheden

Specifieke uitkering

Het budget voor bijdrage aan medeoverheden is toegenomen met € 21,5 mln. Dit komt hoofdzakelijk door de verhoging van € 26,0 mln. uit de eindejaarsmarge 2022. Deze middelen zijn gereserveerd voor de Provinciale Uitvraag en een ophoging van € 10,0 mln. ten behoeve van de uitvoeringskosten van de gemeenten. Daarnaast is het budget verlaagd met € 13,9 dat wordt toegevoegd aan het opdrachtenbudget voor de uitvoeringskosten van het DG Realisatie Transitie Landelijk Gebied en de opdracht aan Staatsbosbeheer.

3.3 Artikel 23 Kennis en innovatie

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen van beleid art.23 (bedragen x € 1.000)									
Omschrijving	Ontwerpbe- grotting 2023 (1)	Mutaties via NvW, ISB, moties en amende- menten (2)	Vastgestelde begroting 2023 (3)=(1)+(2)	Mutaties 1° supplettoire begroting (4)	Stand 1° supplettoire begroting (5)=(3)+(4)	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026	Mutatie 2027
Verplichtingen	255.289	145.300	400.589	- 1.261	399.328	- 43.800	- 43.533	- 32.776	- 24.098
Uitgaven	263.509	85.300	348.809	19.727	368.536	7.512	9.381	7.962	- 4.637
Subsidies (regelingen)									
Beleidsondersteunend onderzoek	31.590	0	31.590	10.284	41.874	3.275	2.954	2.456	0
Missiegedreven topsectoren- en innovatiebeleid	67.417	0	67.417	182	67.599	366	202	150	0
Kennisverspreiding en groen onderwijs	33.626	85.300	118.926	4.230	123.156	4.182	6.059	4.296	- 5.477
Opdrachten									
Kennisontwikkeling en innovatie	10.631	0	10.631	10.018	20.649	683	826	1.200	966
Bijdrage aan agentschappen									
Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu	11.666	0	11.666	1.262	12.928	- 866	- 658	- 138	- 126
Bijdrage aan ZBO's/RWT's									
Wageningen Research	108.275	0	108.275	- 5.990	102.285	0	0	0	0
ZonMw	304	0	304	- 259	45	- 128	- 2	- 2	0
Ontvangsten	9.256	0	9.256	- 1.782	7.474	- 1.782	- 1.782	- 1.782	- 1.782
Ontvangsten									
Kennisontwikkeling en innovatie	9.256	0	9.256	- 1.782	7.474	- 1.782	- 1.782	- 1.782	- 1.782

Toelichting

Verplichtingen

Op artikel 23 zijn de verplichtingen zijn meerjarig verlaagd. Deze verlaging is het gevolg van de verhoging van het verplichtingenbudget 2022 bij 2e supplettoire begroting 2022. De verhoging in 2022 wordt verklaard door het meerjarig verplichten van enkele (meerjarige) onderzoeksprogramma's van Wageningen Research, zoals enkele programma's met wettelijke onderzoekstaken (WOT-programma's) en het nationaal kennisprogramma stikstof (NKS). De verlaging is aangepast aan de daadwerkelijke aangegane verplichting in 2022.

Subsidies

Beleidsondersteunend onderzoek

Het budget voor beleidsondersteunend onderzoek wordt met € 10,2 mln. verhoogd. Deze verhoging is het saldo van verschillende bijdragen vanuit andere artikelen van de LNV-begroting aan beleidsondersteunend onderzoek voor subsidiebeschikking aan Wageningen Research.

Opdrachten

Kennisontwikkeling en innovatie

Het budget voor opdrachten Kennis en Innovatie op artikel 23 wordt verhoogd met € 10,0 mln. Deze verhoging is het saldo van verschillende bijdragen vanuit andere artikelen van de LNV-begroting en andere begrotingshoofdstukken voor onderzoeken uit te voeren door het RIVM.

Bijdrage aan ZBO's/RWT's

Wageningen Research

De bijdrage aan Wageningen Research (WR) wordt in 2023 met € 6,0 mln. verlaagd. Dit wordt veroorzaakt door een overboeking naar artikel 24. Het budget is bedoeld voor NVWA ter financiering van handhavingsonderzoek dat door WR wordt uitgevoerd binnen het programma Voedselveiligheid van de wettelijke onderzoekstaken (WOT-Voedselveiligheid). De NVWA wordt gefinancierd via artikel 24.

Ontvangsten

Kennisontwikkeling en innovatie

De verlaging van het ontvangsten budget op artikel 23 heeft een technische oorzaak. De ontvangst is verplaatst naar het instrument waar de jaarlijkse ontvangst plaatsvindt; te weten Duurzame visserij op artikel 22.

3.4 Artikel 24 Uitvoering en toezicht

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen van beleid art.24 (bedragen x € 1.000)									
Omschrijving	Ontwerpbe- groting 2023 (1)	Mutaties via NvW, ISB, moties en amende- menten (2)	Vastgestelde begroting 2023 (3)=(1)+(2)	Mutaties 1° suppletoire begroting (4)	Stand 1° suppletoire begroting (5)=(3)+(4)	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026	Mutatie 2027
Verplichtingen	489.218	0	489.218	41.437	530.655	781	12.888	23.942	37.167
Uitgaven	489.218	0	489.218	41.437	530.655	781	12.888	23.942	37.167
Bijdrage aan agentschappen									
Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit	277.608	0	277.608	5.787	283.395	- 2.657	9.793	20.868	34.168
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland	211.610	0	211.610	35.650	247.260	3.438	3.095	3.074	2.999
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Toelichting

Bijdrage aan agentschappen

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit

De bijdrage aan de NVWA in 2023 neemt per saldo met € 5,8 mln. toe. Voor de bekostiging van het NVWA jaarplan worden een aantal budgetten overgeheveld naar artikel 24 vanuit andere artikelen van de LNV-begroting. Voor het project 'real-time Vervoersbewijs Dierlijke Mest' (rVDM) wordt een bedrag van € 3,9 mln. overgeheveld. In het verlengde hiervan wordt voor het mest 7^e actieprogramma nitraat € 2,2 mln. overgeheveld. De NVWA voert een aantal wettelijke onderzoekstaken uit op gebied van voedselveiligheid, hiervoor wordt € 6,0 mln. overgeheveld. Voor de registratie van visvangst wordt € 0,6 mln. overgeheveld naar de NVWA. Vanuit het programma 'Werk aan Uitvoering' (WaU) is er een bedrag beschikbaar gesteld aan de NVWA, van het beschikbare budget voor 2023 wordt € 6,9 mln. door middel van een kasschuif doorgeschoven naar latere jaren. Tezamen resulteert dit tot het bedrag van € 5,8 mln.

Ook in 2024 wordt een bedrag van € 2,5 mln. van WaU doorgeschoven naar latere jaren. Het effect van de kasschuiven is dat in 2026 en 2027 het WaU budget met respectievelijk € 1,4 mln. en € 4,2 mln. wordt verhoogd.

Tot slot wordt voor betreft de jaren 2025 t/m 2027 een volgende tranche van de coalitie akkoord middelen bestemd voor de versterking van de NVWA van de aanvullende post overgeboekt naar de LNV-begroting.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

De bijdrage aan Rijksdienst voor Ondernemend Nederland neemt met € 35,7 mln. toe. Dit betreft voor het grootste deel de overheveling vanaf artikel 51 voor de uitvoering van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (€ 20,0 mln.). Daarnaast zijn er met de goedkeuring van het RVO jaarplan 2023 opdrachten waarvoor de bijbehorende uitvoeringskosten overgeheveld zijn van de beleidsartikelen naar de agentschapsbijdrage RVO. De grootste hiervan betreffen: overlappende periode EFMZV en Europees Visserijfonds EMFAF (€ 3,1 mln.), bijdrage aan de Centrale Commissie Dierproeven (€ 2,3 mln.), verzamelopdracht stikstof (€ 1,6 mln.), Uniforme Openbare Voorzieningen (UOV) bij het verstrekken van natuurvergunningen (€ 1,5 mln.) en de uitvoeringskosten van de visserijregelingen in het kader van de Brexit Adjustment Reserve (€1,5 mln.). Tezamen met een aantal andere mutaties resulteert dit tot het bedrag van € 35,7 mln.

4 Niet-beleidsartikelen

4.1 Artikel 50 Apparaat

Budgettaire gevolgen van beleid art.50 (bedragen x € 1.000)									
Omschrijving	Ontwerpbe- groting 2023 (1)	Mutaties via NvW, ISB, moties en amende- menten (2)	Vastgestelde begroting 2023 (3)=(1)+(2)	Mutaties 1° supplettoire begroting (4)	Stand 1° supplettoire begroting (5)=(3)+(4)	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026	Mutatie 2027
Verplichtingen	166.488	16.600	183.088	22.278	205.366	34.439	34.829	7.755	7.298
Uitgaven	166.488	16.600	183.088	22.278	205.366	34.439	34.829	7.755	7.298
Personele uitgaven									
Eigen personeel	122.359	16.600	138.959	16.777	155.736	31.310	31.724	5.681	5.224
Externe inhuur	3.092	0	3.092	4.310	7.402	1.500	1.500	1.500	1.500
Overige personele uitgaven	1.724	0	1.724	704	2.428	1.102	1.078	- 11	- 11
Materiële uitgaven									
ICT	531	0	531	- 531	0	- 531	- 531	- 531	- 531
Bijdrage aan SSO's (exclusief DICTU)	12.929	0	12.929	0	12.929	0	0	0	0
SSO DICTU	20.881	0	20.881	4	20.885	0	0	0	0
Overige materiële uitgaven	4.972	0	4.972	1.014	5.986	1.058	1.058	1.116	1.116
Ontvangsten	3.495	0	3.495	931	4.426	931	931	931	931
Ontvangsten									
Ontvangsten	3.495	0	3.495	931	4.426	931	931	931	931

Toelichting

Personele uitgaven

Eigen personeel

Om goed gevolg te geven aan de Piekbelastersaanpak en het beleggen van de noodzakelijke werkzaamheden binnen het ministerie om de doelen uit het coalitieakkoord te halen, breidt het ministerie van LNV uit met extra capaciteit. Deze capaciteit is noodzakelijk voor nieuwe beleidsontwikkeling en hieruit volgende uitvoering van beleid. Met die capaciteit kan gericht gewerkt worden aan de hiervoor omschreven opgave door beleidsontwikkeling en regie op de uitvoering.

Externe inhuur

Het budget voor externe inhuur is opgehoogd vanuit de middelen voor materiële kosten per fte. Deze ophoging komt tegemoet aan de structureel hogere externe inhuur kosten. Het ministerie van LNV blijft wel binnen de Roemer-norm.

4.2 Artikel 51 Nog onverdeeld

Budgettaire gevolgen van beleid art.51 (bedragen x € 1.000)									
Omschrijving	Ontwerpbe- grotting 2023 (1)	Mutaties via NvW, ISB, moties en amende- menten (2)	Vastgestelde begroting 2023 (3)=(1)+(2)	Mutaties 1° suppletoire begroting (4)	Stand 1° suppletoire begroting (5)=(3)+(4)	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026	Mutatie 2027
Verplichtingen	51.567	- 1.030	50.537	163.835	214.372	82.472	106.024	31.097	56.699
Uitgaven	51.567	- 1.030	50.537	163.835	214.372	82.472	106.024	31.097	56.699
Prijsbijstelling	0	0	0	81.993	81.993	21.248	3.603	0	9.833
Loonbijstelling	0	0	0	0	0	0	40.075	22.497	38.266
Nog te verdelen	51.567	- 1.030	50.537	81.842	132.379	61.224	62.346	8.600	8.600
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Toelichting

Loon- en prijsbijstelling

De loon- en prijsbijstelling tranche 2023 is op artikel 51 geplaatst. De loonbijstelling betreft de vergoeding voor de stijging van de contractloonontwikkeling en de stijging van de sociale lasten voor de overheidswerkgever. De prijsbijstelling betreft de verwerking van de stijging van diverse prijsindexen. In de ontwerpbegroting 2024 worden deze budgetten toegedeeld aan de relevante onderdelen op de LNV-begroting.

Nog te verdelen

Het onderdeel Nog te verdelen wordt verhoogd met € 81,8 mln. De toename wordt met name verklaard door de overheveling van de eindejaarsmarge van diverse middelen voor de structurele aanpak stikstof van het vorige kabinet.

Vanuit de middelen op dit artikel zullen ook maatregelen ten behoeve van het programma Nationale Parken worden gedekt. Hiervoor zal op een later moment budget worden overgeheveld naar het betreffende beleidsartikel.

5 Agentschappen

5.1 Agentschap NVWA

Toelichting

De cumulatieve mutaties in de 1° suppletoire begroting zijn kleiner dan 5% van de oorspronkelijk vastgestelde begroting of dan € 20 mln. ten opzichte van de oorspronkelijk vastgestelde begroting.

6 De begroting van het Diergezondheidsfonds (DGF)

Budgettaire gevolgen Diergezondheidsfonds (bedragen x € 1.000)										
Art. 1	Bewaking en bestrijding van dierziekten en voorkomen en verminderen van welzijnsproblemen	Ontwerpbe-groting 2023 (1)	Mutaties via NvW, ISB, moties en amende-menten (2)	Vastgestelde begroting 2023 (3)=(1)+(2)	Mutaties 1° suppletoire begroting (4)	Stand 1° suppletoire begroting (5)=(3)+(4)	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026	Mutatie 2027
	Verplichtingen	24.891	0	24.891	4.829	29.720	0	0	0	0
	Uitgaven	32.955	0	32.955	11.281	44.236	0	0	0	0
	Opdrachten									
	Bewaking van dierziekten	21.349	0	21.349	- 16.672	4.677	0	0	0	0
	Bestrijding van dierziekten	8.879	0	8.879	7.400	16.279	0	0	0	0
	Overig	2.727	0	2.727	- 427	2.300	0	0	0	0
	Subsidies									
	Bewaking van dierziekten	0	0	0	16.672	16.672	0	0	0	0
	Overig	0	0	0	1.308	1.308	0	0	0	0
	(Schade)vergoedingen									
	Bestrijding van dierziekten	0	0	0	3.000	3.000	0	0	0	0
	Ontvangsten	39.987	0	39.987	31.185	71.172	0	0	0	0
	Ontvangsten LNV	11.754	0	11.754	0	11.754	0	0	0	0
	Ontvangsten sector	16.318	0	16.318	0	16.318	0	0	0	0
	Ontvangsten EU	1.500	0	1.500	0	1.500	0	0	0	0
	Bijdrage sector crisisreserve	10.415	0	10.415	0	10.415	0	0	0	0
	Saldo van de afgesloten rekeningen	0	0	0	31.185	31.185	0	0	0	0

Toelichting

Uitgaven bewaking van dierziekten

Op aangeven van ADR is bewaking van dierziekten gesplitst in opdrachten en subsidies. Hiertoe is een overheveling nodig ad € 16,7 mln. van bewaking (opdrachten) naar bewaking (subsidies).

Uitgaven bestrijding van dierziekten

Op aangeven van ADR is DGF-bestrijding gesplitst in opdrachten en (schade)vergoedingen waardoor een overheveling nodig is binnen het DGF ad € 1 mln. van bestrijding (opdrachten) naar bestrijding (schade)vergoedingen. Daarnaast is een bijstelling van de prognose nodig als gevolg van vogelgriep uitbraken eind 2022 en 5 nieuwe uitbraken in 2023. Totaal betreft dit een verhoging van de uitgaven ad € 10,4 mln. waarvan € 8,4 mln. op bestrijding opdrachten en € 2,0 mln. op bestrijding (schade)vergoedingen.

Toelichting overige uitgaven

Betreft overheveling van € 1,4 mln. van overig (opdrachten) naar overig (subsidies), omdat op aangeven van ADR de overige uitgaven gesplitst zijn in deze twee onderdelen.

Daarnaast een verhoging van de prognose voor overig (opdrachten) ad € 1,0 mln. als gevolg van een overlooppost met betrekking tot uitvoeringskosten heffingen uit 2022. En een verlaging van de prognose op overig (subsidies) ad € 0,1 mln. met betrekking tot de Autoriteit Diergeneesmiddelen.

Toelichting ontvangsten

Conform de vigerende systematiek wordt bij voorjaarsnota het eindsaldo DGF van het voorgaande jaar (2022) toegevoegd aan de ontvangsten van het lopende jaar (2023). Op het saldo van de afgesloten rekeningen is derhalve € 31,2 mln. toegevoegd.